

Facultat de Psicologia – Curs 2005/2006
Llicenciatura en psicologia

PSICOLOGIA CULTURAL

26976

Ultima revisió del programa: 20.07.05

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació i Departament de Psicologia Social

Professors: José Luis Lalueza, Marisela Montenegro, Joel Feliu

---

OBJECTIUS

Proporcionar als estudiants les eines teòriques i pràctiques per tal de que al finalitzar el curs siguin capaços de:

- Identificar la dimensió cultural dels processos psicològics
- Reconèixer i distingir els principals conceptes, teories i temes de la Psicologia Cultural.
- Analitzar críticament situacions socials quotidianes a partir d'aplicar conceptes de la Psicologia Cultural

---

TEMARI

18. Introducció a l'estudi de la psicologia cultural

- Què és la cultura.
- L'opció de la Psicologia Cultural
- Universalisme i relativisme

19. Cultura, context, activitat i discurs

- Context, mediació i activitat
- Psicologia popular

20. El desenvolupament humà i el seu context

- L'aprenentatge guiat. Formats, guions i narracions.
- El desenvolupant com a funció del context cultural.

21. Les diferències culturals.

- Cultures centrades en la societat i cultures centrades en l'individu
- Col·lectivisme i individualisme

22. Cultura, educació i minories

- Llengua escolar i classe social
- Diferències culturals: tradició o resistència.

23. Assimilacionisme, multiculturalisme i interculturalisme

- Els problemes de l'assimilacionisme versus els del multiculturalisme.
- És possible l'interculturalisme?

24. Identitat cultural

- Diferència i convivència. Els miratges de la identitat
- Identitat cultural, identitat social, nacionalisme

25. Cultures juvenils i emergència de noves formes culturals

- Cultures juvenils
- Subcultures, cultures urbanes.

26. Gènere i sexualitat. Normes socials i subcultures

- Norma heterosexual i subcultura gay
- Construcció social de la sexualitat i del gènere

27. Societat de consum

- De l'ètica del treball a l'estètica del consum
- La societat de consum i els seus efectes

28. Globalització

- Concepte, dilemes i conseqüències
- Crítica i resistència

29. Modernitat-Postmodernitat

- Adéu a la Modernitat
- Modernitat i Holocaust

Estimació temps de dedicació no presencial: 5 hores setmanals.

Teoria

Les classes de teoria combinen les sessions magistrals amb les exposicions en grup de les lectures que es facilitaran a l'inici de curs. Cada lectura estarà acompañada d'una pregunta guia.

PRÀCTIQUES

L'objectiu principal de les pràctiques és la de consolidar els objectius de l'assignatura a partir de presentar i analitzar una metodologia, l'etnografia, adequada als continguts de l'assignatura. S'exposaran i es posaran a discussió treballs teòrics i experiències concretes que ajudin a elaborar un treball aplicat de psicologia cultural basat en mètodes etnogràfics. Les pràctiques requeriran un petit temps de lectura addicional així com l'elaboració d'un treball individual.

DOCÈNCIA TUTORITZADA

Els estudiants que segueixin l'avaluació continuada, hauran d'assistir a una sessió de docència Tutoritzada prèvia a l'elaboració de les exposicions de teoria:

- Presentació de la lectura corresponent a la següent sessió d'exposició
- Breu ànalisi del contingut de la lectura
- Relació de la lectura amb altres autors i disciplines
- Discussió

- Preparació de l'exposició

Avaluació

La nota final vindrà donada per la mitjana ponderada de les notes de Teoria (60%) i la nota de Pràctiques (40%). Essent obligatori aprovar tant la Teoria com les Pràctiques per tal de tenir nota final.

Com aconseguir la nota de Teoria:

Per tal d'obtenir un màxim de 6 sobre 10 de **Teoria** no és necessari realitzar l'examen final i es pot seguir un procediment d'avaluació continuada. Però cal complir dos requisits:

- Entregar, en mà i en el moment de la classe, la pregunta-guia de la lectura contestada i formular una pregunta nova sobre cada tema. Aquests lliuraments seran avaluats com a APTE / NO APTE. És requisit per a obtenir un 5 sobre 10, sense haver d'anar a examen, haver obtingut almenys un **60% d'APTES (6 Aptes: 3 de la primera part de l'assignatura temes, 1 – 5 i 3 de la segona part de l'assignatura, temes 6 - 10)**.
- Realitzar **una exposició** en grup (de 4 o 5 persones) d'un tema. Aquesta exposició serà avaluada i una valoració positiva permetrà obtenir un punt supplementari dins la nota de teoria (obtenir un 6 sobre 10 en la nota de teoria).

En cas de tenir la Teoria superada per avaluació continuada i voler obtenir una nota de Teoria superior a 6 sobre 10, es pot realitzar l'examen final de forma optativa. Si s'ha seguit l'avaluació continuada l'examen només serà per a pujar nota i no la baixarà en cap cas.

Si no es compleixen els requisits de l'avaluació continuada, caldrà realitzar l'examen final de l'assignatura i la nota de Teoria que s'obtindrà serà la resultant únicament i exclusivament de l'examen (60% de la nota final).

L'examen serà de preguntes obertes i inclourà preguntes dels temes desenvolupats a classe tant pel professor com per les exposicions de grup, i de les lectures incloses al dossier de lectures.

Com aconseguir la nota de Pràctiques:

Per a obtenir la nota de **Pràctiques** es valoraran tant l'assistència i la participació a classe de pràctiques com el treball final que es realitzarà. Comptarà un 40% de la nota final en tots els casos.

En resum: L'estudiant podrà seguir un dels següents itineraris d'avaluació:

Opció A. Seguir l'avaluació continuada i no presentar-se a examen. La nota final consistirà en la mitjana ponderada de Teoria i de Pràctiques. Per aquesta via, la nota màxima possible serà: 7.6

Opció B. Seguir l'avaluació continuada i presentar-se a examen si es vol pujar la nota de Teoria (en cap cas baixarà la nota).

Opció C. No seguir l'avaluació continuada. L'estudiant es presentarà a examen per aconseguir la nota de Teoria i caldrà que realitzi les Pràctiques de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- L'OPCIÓ DE LA PSICOLOGIA CULTURAL

Bruner, J.S. (1991). *Actos de significado*. Madrid: Alianza. Capítulo I: El estudio apropiado del hombre.

8. CULTURA, CONTEXT, ACTIVITAT I DISCURS

Cole, M. (1999). *Psicología cultural*. Madrid: Morata. Capítulo V: Poner la cultura en el centro

Bruner, J.S. (1991). *Actos de significado*. Madrid: Alianza. Capítulo II: La psicología popular como instrumento de la cultura.

• DESENVOLUPAMENT HUMÀ I EL SEU CONTEXT

Bruner, J.S. (1991). *Actos de significado*. Madrid: Alianza. Capítulo III: La entrada en el significado.

Lalueza, J. L. y Crespo, I. (1996). Algunas dificultades generadas por el sesgo cultural en el estudio del desarrollo humano. *Cultura y educación*. 3: 51-6

• LES DIFERÈNCIES CULTURALS. HOLISME I INDIVIDUALISME

Bourne, E. (1991). Does the concept of person vary cross-culturally?. In R. A. Shwedwer. *Thinking through cultures*. Harvard University Press

Greenfield, P. M. & Suzuki, L.K. (1998). Cultura y desarrollo humano: Implicaciones parentales, educativas, pediátricas y de salud mental. En *Handbook of Child Psychology, 5th edition*. Vol I. New York. Wiley.

4. CULTURA, EDUCACIÓ, MINORIES.

Lavob, W. (1969). La lògica del anglès no standard. *Educación y Sociedad*

González, M. (1987) *Lenguaje escolar y clase social*. Amarú.

5. ASSIMILACIONISME, MULTICULTURALISME I INTERCULTURALISME

Hannoun, H. (1992): *Els ghettos de l'escola. Per una educació intercultural* Vic. Eumo. Capítol II: La reacció assimilacionista, o Capítol II: La reacció multiculturalista.

Cerreruela, E.; Crespo, I.; Jiménez, R.; Laluez, J. L.; Pallí, C. y Santiago, R. (2001): *Hechos gitanales. Conversaciones con tres gitanos de Sant Roc*. Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona. Cerdanyola del Vallès.

6. IDENTITAT CULTURAL

Delgado, M. (1998). Els miratges de la identitat. A M. Delgado *Diversitat i integració. Lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Barcelona: Empúries, pp.45-86.

Delgado, M. (1998) Diversitat cultural i integració social A M. Delgado *Diversitat i integració. Lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Barcelona: Empúries, pp. 87-142.

7. CULTURES JUVENILS I EMERGÈNCIA DE NOVES FORMES CULTURALS

Martínez, R. i Pérez, J.D. (1997). *El gust juvenil en joc. Distribució social del gust específicament juvenil entre els estudiants de secundària de Terrassa*. Barcelona: edicions de la Diputació de Barcelona, pp. 53-70, 81-88, 157-170, 195-205.

Martínez, R. (2002). *Cultura juvenil i gènere. Una reflexió teòrica sobre l'espai social juvenil i l'emergència de noves formes culturals associades al consum i el gènere*. Barcelona: Secretaria General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya, pp. 8-25, 53-81.

8. GÉNERE I SEXUALITAT. NORMES SOCIALS I SUBCULTURES

Llamas, R. (1998). *Teoría torcida. Prejuicios y discursos en torno a la homosexualidad*. Madrid: Siglo XXI, pp. 1-40.

Guasch, O. (2000). *La crisis de la heterosexualidad*. Barcelona: Laertes, pp. 11-137.

9. SOCIETAT DE CONSUM

Bauman, Z. (1998). *Trabajo, consumismo y nuevos pobres*. Barcelona: Gedisa, pp. 43-70.

Ritzer, G. (1999). *El encanto de un mundo desencantado. Revolución de los medios de consumo*. Barcelona: Ariel, pp. 185-227.

10. GLOBALITZACIÓ

Frade, C. (2001). Prògel a l'edició catalana. A Z Bauman. *Globalització. Les conseqüències humanes*. Barcelona: Edicions de la UOC -Pòrtic, pp.7-27.

García Canclini, N. (1999). *La globalización imaginada*. Ciutat de Mèxic: Paidós, pp. 45-65.

11. MODERNITAT-POSTMODERNITAT

Ibáñez, T. (2001). *Municiones para disidentes. Realidad – Verdad – Política*. Barcelona: Gedisa, pp. 91-103.

Featherstones, M. (1991). *Cultura de consumo y postmodernismo*. Buenos Aires: Amorrortu, pp. 21-37.

Bibliografía Pràctiques

Bruner, J. (19909). *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Madrid: Alianza (CAP. IV).

Cerreruela, E. et al. (2001). *Hechos gitanales. Conversaciones con tres gitanos de Sant Roc*. Barcelona: UAB.